

co svojega značaja. Zakoni odkritega in znosnega družabnega odnosa med ljudmi veljajo tudi za narodne vzgojitelje.

Vsakdo ve, da je mlad človek elastičnejši in bolje prenese napore, a brezvestno je, da bi starejši tovariši prevladali vse težje breme na mlajše rame.

Splošne vesti

PRVI ČLANI LJUBLJANSKE AKADEMIJE

V imenu Nj. Vel. kralja so z ukazom kr. namestnikov na predlog prosvetnega ministra imenovani v akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani za prve redne člane:

v filozofsko-zgodovinskem oddelku redni prof. bogoslovne fakultete v p. dr. Aleš Ušeničnik; redni profesorji fil. fakultete v Ljubljani dr. Rajko Nahtigal, dr. Franc Kidrič, dr. Milko Kos in dr. Franc Ramovž;

v pravnem oddelku: poslanik v p. dr. Leonid Pitamic ter redni profesorji pravne fakultete v Ljubljani dr. Metod Dolenc, dr. Gregor Krek, dr. Janko Polec, dr. Rado Kušej;

v matematično - prirodoslovnem oddelku: redni profesor teh. fakultete dr. Rihard Zupančič, profesor fil. fakultete dr. Josip Plemelj in redni prof. filozof. fakultete dr. Jovan Hadži;

v umetniškem oddelku: književnik Oton Zupančič, akad. slikar Matija Jama, književnik Franc Finžgar, prof. arh. Jože Plečnik in akad. slikar Rihard Jakopič.

— Praktični učiteljski izpiti so se vršili pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani od 6. do 14. t. m. Izpit so napravili naslednji učitelji pripravnik(-ce): Bagar Helena, Bertonec Julijana, Blažič Andrej, Brus Boris, Eržen Eleonora, Gal Vladimir, Galof Danijela, Grabeljšek Marija, Grošelj Valerija, Gruden Marija, Hude Bogomila, Jenko Lidija, Jesih Slava, Köchl Zlatica, Kočvar Marija, Križaj Ivana, Hohorič Jožefa, Povše Franjo, Purgelj Terezija, Sosič Albina, Strehovec Ivan, Šturc Doroteja, Sušnik Magdalena, Šurla Marija, Vaupot Viktor.

SOCIALNI PROBLEMI SLOVENSKE VASI

Današnji številki »Učiteljskega tovariša« je priložen propekt knjige »Socialni problemi slovenske vasi«. Že iz prospekta samega je razvidno, da bo obravnavala knjiga najbolj pereče probleme naše vasi, zato je skoraj odveč, opozarjati zlasti vse podeželsko učiteljsvo še posebej na to važno in prepovedno publikacijo. Če to kljub temu storimo, izpolnjujemo s tem samo svojo dolžnost, da ne pustimo učiteljsva brez opozorila ob tako važnem kulturnem delu. Za naročnike, ki se prijavijo vsaj v številu do 25 preko svojih

Ko že tako radi govorimo o notranji disciplini slovenskega učiteljstva, upoštevajmo še ta — dovolj krivičen in netovariški — nedostatek in ga kar brez jeze in hrupa odstranimo!

Zato vabimo vse tovariše, da izkoristijo to izredno ugodnost in se naroče na knjigo po dopisnici na JUU, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani — odsek za »Učiteljski pokret«. Odsek bo dostavil skupno vsa naročila in poskrbel po izidu knjige za takojšnje dostavitve vsakemu posameznemu naročniku. V to svrhu uporabite priloženo naročilnico, 20 din pa pošljite na naš naslov, in sicer na naš čekovni račun št. 11.153 z opombo »Za soc. probl. slov. vasi«.

UČITELJSKI DOM V LJUBLJANI

Bliža se čas, ko bomo na svečan način obhajali dvajsetletnico obstoja naše kraljevine Jugoslavije. Učiteljstvo že sedaj zbira in liče gradivo za čim dostojnejšo proslavo velpomembnega dne. Tovariši in tovarišice — Učiteljski dom v Ljubljani ima na zalogi še nekaj brošuric »Praznik zedinjenja«, kjer najdete polno pestrega gradiva za najmlajše kakor za odraslejšo mladino. Brošurica stane 4 din. Ako želite, da bo proslava 1. decembra na vaši šoli na višku, pišite takoj na Učiteljski dom v Ljubljani, Zibertova ulica št. 27, da vam dostavi potrebno število brošuric, plačljive po položnici.

— Vodnikova družba bo letos izdala povest »Tretji rod«, ki jo je spisal Lojze Zupanc. Ta povest je zanimiv doselek k psihologiji našega kmečkega človeka. Prvi iz Grebenčevega rodu, je iz nič začel. Drugi je postal imovit gospodar na ponosni Grebenčevini. Tretji, povojni rod iz Grebenčeve hiše, se je pomehkužen in vkljenjen v moderne razvade, odtujil rodni grudi. Dom propada... toda klic zemlje je močnejši od vseh strasti, ki so po vojnih letih razjedale domačije... Vse drugo boste zvedeli iz knjige same. Vse, ki ljubijo lepo knjigo, vabi Vodnikova družba k pristopu med svoje člane. — Včlanite se še danes pri poverjeniku Vodnikove družbe v Vašem kraju, ali pa direktno pri glavni pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva 5. Ne odlašajte s prijavo! Za mal denar 20 din dobite meseca novembra s štirimi knjigami bogat književni dar, ki vam bo krajšal dolge zimske večere.

— V celjskih šolah je vpisanih 4153 otrok. Na državni realni gimnaziji v Celju je vpisanih 1254 dijakov in dijakinj, na državni meščanski deški šoli 289, na drž. meščanski dekliški šoli 301 učenka, na dekliški mešč. šoli pri č. šolskih sestrah 200, na drž. trgovski šoli 159 učencev in učenk. Rudarska šola ima 83 gojencev. Izmed ljudskih šol ima največ šolarjev drž. II. deška, ki ima 693 učencev. Nato je dekliška ljudska šola pri č. šolskih sestrah, ki ima 560 učenk, mestna dekliška 316 učenk, mestna deška 298. Na vseh celjskih šolah je torej vpisanih 4153 otrok. (»Slovenski dom« 14. X.)

— Uvodnik iz »Učiteljskega tovariša« od 13. okt. citira »Slovenec« od 18. okt. in »Novosti«, 18. okt.

— Poročilo o sedemdesetletnici začetka učiteljske organizacije v Sloveniji ponatiskuje v ekcceptu iz »Učiteljskega tovariša« tudi »Hrvatski učiteljski dom« od 10. okt. Istočasno pa tudi čestita slovenskemu učiteljstvu k tej obletnici.

— Naloge šole v obmejni coni je naslov članka, ki ga priobčuje »Istra« od 14. okt. v prevodu iz »Popolo di Trieste«. Članek vsebuje navodila italijanskemu učiteljstvu za raznarodovalno delo med našim ljudstvom na Goriškem in v Istri.

— O otvoritvi nove šole v Retečah piše »Slovenec« od 16. okt. in omenja med drugim, da je stala šola 550.000 din. — Svoje poročilo končuje sledeče: »Mladina mora biti pač hvaležna vsem, ki so se trudili za njen učni dom, hvaležno pa naj bo tudi učiteljstvo, ker je dobilo tako lepe in zdrave prostore. Bog daj da bi iz nove stavbe prihajala mladina polna vere in ljubezni do Boga in domovine!«

— Nova šola je bila otvorjena na Rudniku pri Ljubljani. Poročilo o otvoritveni svečanosti prinašata »Jutro« in »Slovenec«, 17. oktobra.

— O otvoritvi nove šole v Šmartnem pod Šmarno goro poroča »Slovenec« od 17. oktobra.

Mladinska matica

— mm Bolgari se zanimajo za knjige Mladinske matice. »Jutro« od 12. X. je prineslo v poročilu o Trboveljskih slavčih v Bolgariji tudi te-le vrstice: »Povsod se zelo zanimajo tudi za slovensko mladinsko literaturo. Posebno še za »Naš rod« in za knjige »Mladinske matice«. Kolikor so imeli na razpolago posameznih knjig, so jih Slavčiki razdelili. Ameriški otroški vrtec namerava izdati nekatere Ribičičeve povesti v prevodu.

— mm Šola Tribuče je tudi med tistimi, kjer se je število naročnikov na Mladinsko matico močno dvignilo, in sicer od lanskih 10 na 25, na II. deš. v Celju pa se je dodatno dvignilo število naročnikov od 120 na 235.

— mm Rok za razpis književnih nagrad Mladinske matice poteče 1. novembra t. l., na kar ponovno opozarjamo naše pisatelje.

— mm Več originalnih risb iz »Našega roda« je razstavljenih na razstavi »Otrok v sliki in kipu« v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani.

— mm Prvo številko »Našega roda« smo morali ponovno ponatisniti, tako da znaša naklada te številke 26.000 izv.

DVE KNJIGI T. SELIŠKARJA

Ob priliki prevoda »Bratovščine Sinjega galeba« v hrvaščino in II. izdaje »Rudija« je izšla v oktobrski številki srbske revije »Vidici« spodnja ocena. Obe originalni izdaji knjig sta izšli v založbi Mladinske matice.

Čeprav je po svoji prvi knjigi — zbirki pesmi »Trbovlje« — izdal še šest zelo pomembnih knjig (med temi »Nasedli brode«, »Roke Andreja Podlpanika«, »Hiša brez oken« in lani v založbi Slovenske Matice »Pesmi pričakovanja«), je ostal Tone Seliskar izven svoje ožje domovine široki javnosti znan le kot pesnik trboveljskih rudarjev, pesnik njihovega trpljenja in borbe, njihove bede in umiranja. O njegovem velikem romanu »Nasedli brode« (češki prevod v dveh izdajah!) je

Reklamna prodaja

plaščev,
povrnikov, oblek
po znižanih cenah
L U K I Č
LJUBLJANA — PRI TROMOSTOVJU

Učiteljski pravnik

— § Odgovor na vprašanje S. Z. iz C. Ker ste napredovali v VII. polož. skupino dne 14. jan. 1937., vam pripada prvi periodski povisek VII. skupine šele 14. jan. 1940.

Učiteljska tiskarna

— t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjigovoznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.

— t Študirate pedagogiko? Naročite pri Knjigarni Učiteljske tiskarne knjigi dr. Borislava Stevanoviča: Razviče dečje inteligencije in Merjenje inteligencije.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I O poštenosti in pravičnosti. Pred dnevi sem govoril s starim in izkušenim vzgojiteljem. Dejal je, da ga je sram stopiti pred mladino, saj ji ne more dati nobene vere v dobro in lepo, saj ga življenje vsak dan postavlja na laž, vsak dan vidi mladino, kako malo se poštenost, pravičnost in vse te lepe čednosti »izplačajo«. Ta vzgojitelj je imel že bele lase in skozi njegove roke je šlo že nešteto mladih ljudi. Dobro sem ga razumel. (»Edinost« 15. X.)

— I Šola bi najraje, če bi jim le bilo mogoče, laizirali, kakor pravijo s tujo besedo, to je taka šola, kjer bi se otrokom ne govorilo več o Bogu, o molitvi, o posmrtnem življenju in sploh o ničemer, kar spominja na Boga in na krščanstvo. (»Domoljub« 12. X.)

— I »Učiteljska beseda« — »Za ukinitev celibata« — »Naš biti ali ne biti« so naslovi notic v »Slovenski besedi« od 14. oktobra v katerih so citirani posamezni pasusi govora predsednika JUU Ivana Dimnika na glavni skupščini v Zagrebu.

— I Meščanska šola na Viču. Potrebna je zgradba mešane meščanske šole na Viču, ki je dobro obiskana. Gradbeni stroški so proračunani na 3.850.000 din in za zaklonišče proti plinskemu napadom še 300.000 din. Ta šola bo prva, ki bo po modernih načelih vojnoplinske obrambe imela tako zaklonišče. Zaenkrat je občinski svet odobril kredit 800.000 din, ki je bil prihranjen iz kredita za prenos smodnišnice z Ljubljanskega polja, in iz naslova izrednih proračunskih kreditov pa še znesek 236.000 din. Ta zneska bi zadostovala, da bi se poslopje zgradilo v surovem stanju. (»Slovenski dom« 14. X.)

Cenjenemu učiteljstvu se priporoča

GORENC LEOPOLD

KROJAČ ZA DAME IN GOSPODE

Fina izdelava po najnovejših krojih in po zmernih cenah. Ljubljana, Pavšičeva 5 (postajališče pred remizo)

»Saj mi štedimo do skrajnosti, ko bi le vedel, kaj bi človek čisto praktičnega povedal jutri mladini.«

Nekje globoko v notranjosti se mu je dvignila misel: »Pa saj to ni, da bi pravil mladini. Kaj more ona pri vsem tem, če stane naša administracija težke milijone, po nepotrebnem.«

Mimo šolskega vrta sta prispela dva brezposelna mlada človeka: »Prosim, gospod upravitelj,« itd.

Branko Dobričina je segel med drobiž in dal tudi brezposelnim svoj prispevek ter predel dalje:

»Morda bi kaj privarčevali, če ne bi bilo vedno teh premestitev. Potni stroški gredo v težke milijone. Pa kaj bi to pravil mladini. Ona ljubi ali ne ljubi vsakogar, ki ga pot zanese v to vas,« je predel v mislih predavanje. Nič uporabnega mu ni prišlo na misel. Mimo šolskega vrta sta prišla dva gasilca z nabiralno polo v roki: »Prosim, gospod upravitelj, naše društvo« itd.

Branko Dobričina je segel v žep, napisal na polo število z dvema številčkama in se skromno podpisal. »Štedil! Štedil!« si je tiho prigovarjal ter mislil dalje na predavanje:

»Kaj, ko bi mladini pripovedoval o... ne, to tudi ne gre, saj naši mladini manjka dnevnega kruha; to bi bilo greh,« je obupaval nad vsem.

Pismonoša je prinesel na vrt pošto. List za listom je odpiral in skušal presti dalje misli. Vse križem so mu uhajale: »Ne! Ne!

To ne gre sedaj. To društvo bi rado aeroplan. Pet srečk razpečaj! Če moreš! Ne, to je dan štednje. Naša mladina in naše učiteljstvo nima denarja. Pa kako bi vseno to tem malim dopovedal?«

Branko Dobričina je hotel spraviti svoje misli v red: »Dan štednje. Mladini moram dopovedati, da je vsak konček neporabnega papirja, ki se zavrže, dalje vsako jabolko, ki v jeseni neporabno segnije na vrtu, vsaka drobtinica kruha, ki se izgubi dnevno na tleh, milijonkrat pomnožena, da dnevno našemu narodu ogromno število, ki znaša...«

»Prosim, gospod upravitelj, v nedeljo bo maša za poplavljenice. Po maši bo cerkvenik pobiral denar za te reveže. Če bi hoteli, prosim, še vi mladini toplo priporočati,« je dejal gospod župnik za živo mejo šolskega vrta in se zopet oddaljil.

»Jasno! Priporočiti moram,« je brundal Branko Dobričina. »Kje sem že ostal z mojim zasnutkom za jutrišnji dan? Da, ki znaša toliko in toliko. Če bi se naši domovi v podeželju in mestih odrekli še temu, da bi le vsak drugi večer...«

»Večerjat pojdi, Branko!« se je oglasila žena z onstran vrta. »Še prehladil se mi boš.«

»Da, potem bi mi privarčevali težke milijone, za katere sploh ne vem, kam bi jih obrnili.«

Preko vrta je vlekel hladni veter in Branko Dobričina se je napotil večerjat. Mirno in preudarno je nosil v usta, kot bi ga nepresta-

no morale težke misli. Čisto nepričakovano, sredi večerje, je rekel ženi:

»Ti, kako bi človek še varčeval?«

Zadnje čase je žena opazila, da mož preveč dela in premalo je, zato ga ni hotela razburjati in je previdno molčala. Končno bi mu res škodovalo na živcih.

Po večerji je imel v roki še par uradnih pisem, ki bi jih moral še pregledati. Odprl je prvega, skoro otrpnil in začel glasno misliti:

»No, sedaj naj pa še z mladino hišo kupimo. Samo eno hišo. Samo en četrtilijona. Vsak samo en dinar, zaradi varčevanja. Le kako naj še to mladini dopovem...«

Branko Dobričina je z rokami podpiral glavo in strmel v list papirja, na katerem so jele črke poskakovati. Tisti dan ni mogel pravilno misliti. Žena se je dvignila od mize, pospravila in odšla zaklepat večna vrata.

»Moj Bog! Nekdo od prosjakov je odnesel dežnik iz veže.« Danes možu ne sme povedati. Preveč je revež razburjen. Tiho in v skrbeh je odšla v svojo sobo.

Branko Dobričina je še vedno podpiral z rokami glavo in si dopovedoval: »Dan štednje! Kako naj jim to raztolmačim, da me bodo razumeli...«

Stegnil je roko in privil petrolejko, da je nastala v sobi skoro tema. »Dan štednje«, je zamrmral še enkrat.

Saša Ličin:

Dan štednje...

Branko Dobričina je spustil šolsko mladino domov, zavil mimo cerkve in se napotil na šolski vrt, da bi v miru in nemoten premislil, kako bo jutri govoril mladini o dnevu štednje.

»Sicer je tole z varčevanjem nekam čudna zadeva«, je mislil v sebi. »Vse svoje osebne izdatke sem spravil na skrajni minimum že pred leti. Kot dijak sem kadil stalno Vardar, pozneje kot vojak Zeta, sedaj kot aktiven član društva devet skozi ena že par let le Drava. Tu o štednji ni več govora. Prva leta sem imel vse knjižne založbe, sedaj imam le še najnujnejše, da se znajdem v hitrem tempu tega stoletja. Ženi sem že davno dopovedal, naj vpelje nemški »Eintopfsysteme«, ki se je financielno še dokaj obnesel, a sam in žena od takrat bolujeva že tri leta od te kuhe na želodcu.«

Branko Dobričina je segel v žep, našel v njem še nekaj drobiža in sklenil, da pobjde na četrtilijonskega. Takrat je prišel mimo vrta vaški ubog.

»Lepo prosim, gospod upravitelj,« itd. Branko Dobričina je segel v žep in dal svoj obolus za vaške uboge in predel dalje svoje misli: